

ÚDK 911.3:33:37.015

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-5843/2025-4-2>

A GAZDASÁGFÖLDRAJZI FOGALMAKKAL KAPCSOLATOS ISMERETEK MÉRTÉKE A TISZAPÉTERFALVAI KISTÉRSÉG MAGYAR AJKÚ LAKOSSÁGA KÖRÉBEN EGY KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS TÜKRÉBEN

Nagy Kamilla Gergelivna

Egyetemi hallgató, BSc IV. évfolyam, Középiskolai oktatás (Földrajz) szak,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem, Beregszász, Ukrajna
ORCID ID: 0009-0002-0693-1538

Székely Marianna Adalbertivna

tanársegéd, Földrajz és Turizmus Tanszék,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem, Beregszász, Ukrajna
ORCID ID: 0000-0002-9955-8113

Vass Edina Jánosivna

tanársegéd, Földrajz és Turizmus Tanszék,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem, Beregszász, Ukrajna
ORCID ID: 0009-0006-8241-0370

A kutatás aktualitása: A XXI. század folyamán a földrajz tantárgy jelentős átalakuláson megy keresztül: a legújabb technológiák, elsősorban a GIS, lehetővé teszik a társadalmi-gazdasági folyamatok térbeli összefüggéseinek mélyebb megértését. A földrajzi és a térbeli összefüggések ismerete elősegíti a gazdaság és a társadalom mai fejlődésének jobb értelmezését. **A kutatás tárgya:** a gazdaságföldrajzi kulcsfogalmak ismerete a Tiszapéterfalvai kistérség magyar ajkú lakosságának körében. **A kutatás célja:** felmérni a kistérségben élő felnőtt magyar nemzetiségű lakosság tájékozottságát a gazdaságföldrajzi fogalmak terén, feltárni az esetleges hiányosságokat és ezek lehetséges okait. **Módszerek:** irodalmi áttekintés, kérdőíves felmérés személyes felkereséssel és kérdezőbiztosok segítségével, valamint az eredmények összehasonlító és rendszerező elemzése. **Eredmények:** a kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a megkérdezettek több mint fele ismeri a kérdőívben szereplő fogalmak háromnegyedét, öt fogalom tekintetében azonban, mint kooperáció, primer szektor, szekunder szektor, export, ipari központ, a helyes válaszok aránya 50% alatt marad. Legismertebb fogalmak a valuta, a kamat, a globalizáció és az infláció. A helyes válaszok nem szerinti megoszlása tekintetében a nők két fogalom, a pénztőke és a valuta kivételével megelőzik a férfiakat. A várakozásnak megfelelően a legtöbb helyes válasz a felsőfokú végzettséggel rendelkezőktől érkezett. **Gyakorlati jelentősége:** a gazdaságföldrajz oktatásának fejlesztését és népszerűsítését szolgálhatja. **Következtetések:** a nevezett kistérség lakossága többségében ismeri a gazdaságföldrajzzal kapcsolatos fogalmakat, leginkább azokat, amelyek a mindennapi életben gyakrabban fordulnak elő, mint az infláció vagy a globalizáció. Azokat a fogalmakat viszont, amelyek inkább az iskolai tudásra kérdeznek vissza, mint a primer és a szekunder szektor, jelentősen kevesebben ismerik. A definíciók szelektív megőrzésének tényezői közül kiemelendő a fogalmak mindennapi használata és a média szerepe. **A további lehetőségek:** a földrajztudomány más ágaihoz kapcsolódó fogalmak felmérése, a kutatás térbeli kiterjesztése, a földrajzi maradéktudást befolyásoló további tényezők feltárása.

Kulcsszavak: gazdaságföldrajz, földrajzi műveltség, Tiszapéterfalvai kistérség, fogalomismeret, kérdőívezés.

**РІВЕНЬ ЗНАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПОНЯТТЯМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ,
СЕРЕД УГОРСЬКОМОВНОГО НАСЕЛЕННЯ ПИЙТЕРФОЛВІВСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ОСНОВІ РЕЗУЛЬТАТІВ АНКЕТНОГО
ОПИТУВАННЯ**

Нодь Камілла Гергелівна

здобувач вищої освіти,

Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II, м. Берегове, Україна

ORCID ID: 0009-0002-0693-1538

Сейкель Маріанна Адальбертівна

асистент кафедри географії та туризму,

Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II, м. Берегове, Україна

ORCID ID: 0000-0002-9955-8113

Ваш Едіна Яношівна

асистент кафедри географії та туризму,

Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II, м. Берегове, Україна

ORCID ID: 0009-0006-8241-0370

***Актуальність дослідження:** упродовж XXI століття предмет географії зазнає істотних трансформацій – новітні технології, передусім ГІС, дають змогу поглибити розуміння просторових взаємозв'язків соціально-економічних процесів. Географічна грамотність і знання просторових взаємозв'язків сприяють кращому розумінню сучасного розвитку економіки та суспільства. **Предмет дослідження:** знання ключових понять економічної географії угорськомовного населення Пийтерфолвівської територіальної громади. **Мета дослідження:** оцінити рівень обізнаності дорослого угорського населення громади щодо понять економічної географії, визначити чинники, що обумовлюють його недоліки. **Методи дослідження:** огляд фахової літератури, анкетування шляхом особистого опитування та за участі інтерв'юєрів, порівняльний, системний і концептуальний аналіз. **Результати дослідження:** на основі отриманих даних можна зробити висновок, що понад половина респондентів знають більше ніж 75 % термінів, поданих в анкеті. Водночас щодо п'яти понять (кооперація, первинний сектор, вторинний сектор, експорт, промисловий центр) частка правильних відповідей залишається нижчою за 50 %. Найбільш відомими виявилися такі терміни, як валюта, відсоток, глобалізація та інфляція. У розподілі правильних відповідей за статтю жінки випереджають чоловіків, за винятком двох понять (грошовий капітал і валюта). Респонденти з вищою освітою дали найбільше правильних відповідей під час опитування. **Практичне значення:** результати можуть сприяти вдосконаленню викладання та популяризації економічної географії. **Висновки:** населення досліджуваної громади здебільшого знає поняття, пов'язані з економічною географією, особливо ті, що частіше трапляються в повсякденному житті, як-от інфляція чи глобалізація. Водночас ті поняття, що спираються на шкільні знання, наприклад первинний і вторинний сектори, значно менш відомі. Серед чинників вибіркового збереження знань слід виділити повсякденне використання понять і роль ЗМІ. **Перспектива подальших досліджень:** вивчення знань, пов'язаних з іншими галузями географічної науки, розширення просторових меж дослідження, подальше розкриття чинників збереження залишкових знань з географії.*

***Ключові слова:** економічна географія, географічна грамотність, Пийтерфолвівська територіальна громада, знання понять, анкетування.*

THE LEVEL OF KNOWLEDGE RELATED TO ECONOMIC GEOGRAPHY
CONCEPTS AMONG THE HUNGARIAN-SPEAKING POPULATION
OF THE TISZAPÉTERFALVA MICRO-REGION BASED ON THE RESULTS
OF A QUESTIONNAIRE SURVEY

Nagy Kamilla Herhelivna

Higher Education Student,
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian University, Berehove, Ukraine
ORCID ID: 0009-0002-0693-1538

Székely Marianna Adalbertyvna

Assistant Lecturer at the Department of Geography and Tourism,
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian University, Berehove, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-9955-8113

Vass Edina Yanoshivna

Assistant at the Department of Geography and Tourism,
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian University, Berehove, Ukraine
ORCID: 0009-0006-8241-0370

The relevance of the research: During the 21st century, geography as a subject is undergoing significant transformation: the latest technologies, primarily GIS, enable a deeper understanding of the spatial relationships between socio-economic processes. Knowledge of geographical and spatial relationships facilitates a better understanding of current developments in the economy and society. **The subject of the research:** the knowledge of the Hungarian-speaking population of the Pyiterfolvo micro-region, with a focus on economic geography concepts. **The purpose of the study:** to assess the awareness level of the adult Hungarian population in the region regarding economic geography concepts, identify any deficiencies and their possible causes. **Research methods:** literature review, followed by questionnaire-based data collection through personal visits and interviewer assistance, as well as comparative and systematic analysis of the results. **The results of the study:** based on the findings of the research, it can be concluded that more than half of the respondents are familiar with three quarters of the concepts included in the questionnaire. However, in the case of five terms (cooperation, primary sector, secondary sector, export, industrial center), the proportion of correct answers remains below 50 percent. The best-known concepts are currency, interest, globalization, and inflation. Concerning the distribution of correct answers by gender, women outperform men in all but two concepts (capital and currency). Regarding the educational level of respondents who gave correct answers, their number is the highest among those with higher education. **Practical significance:** the results may contribute to the improvement and popularization of the subject of geography. **Conclusions:** the population of the studied micro-region is mostly familiar with concepts related to economic geography, especially those that occur more frequently in everyday life and have a direct impact on individuals, such as inflation or globalization. However, concepts that rely more on school-based knowledge, such as the primary and secondary sectors, are known by significantly fewer people. Among the factors contributing to the selective preservation of definitions, the everyday use of concepts and the role of the media are particularly noteworthy. **The prospect of further research:** the study of knowledge related to other branches of geographical science, or the expansion of the spatial boundaries of research, exploring additional factors influencing residual geographical knowledge.

Keywords: economic geography, geographical literacy, Pyiterfolvo micro-region, conceptual knowledge, questionnaire survey.

Problémafelvetés. A Földön sok minden függ a jelenlegi gazdasági helyzettől, ami nem csak globálisan, de lokálisan is befolyásolni tudja a társadalom, de akár egy népcsoport mindennapjait, anyagi helyzetét. A hétköznapi életben gyakran találkozunk gazdaságföldrajzi fogalmakkal, még akkor is, ha ezt nem mindig tudatosítjuk magunkban. Életünk során többször

szembe jöhet velünk olyan szervezeti név, amelynek működése, ha nem is közvetlenül, de kapcsolódik a földrajzhoz.

A digitalizáció térnyerésével egyre fiatalabb korban, illetve egyre gyorsabban jut a lakosság nagy mennyiségű információhoz [1], találkozik ezekkel a fogalmakkal. Azonban így nem ritka, hogy pontatlan vagy felszínes definíció

jut el a lakossághoz, aminek következtében pedig csökken a földrajzi műveltség szintje is. Emellett a túlzott eszközhasználat egyik negatív következménye, hogy kevesebb, vagy egyáltalán nem jut idő az egyéb, nem online jellegű fejlesztő tevékenységekre [2]. A 2020-ban megjelenő koronavírus-járvány következtében a túlzott digitális médiahasználat problémája még jellemzőbbé vált [3]. Ennek keretébe illeszkedik jelen munkánk is, amely a Tiszapéterfalvai kistérség gazdaságföldrajzi ismereteit méri fel a felnőtt lakosság körében.

A releváns publikációk áttekintése. Az általunk ismert eddigi kutatások, felmérések tükrében elmondható, hogy napjaink iskoláskorú és fiatal felnőtt (18–25 év) korosztálya körében a földrajzi ismeretek tananyagtartalmi bizonytalanságokat mutatnak [1, 4, 5, 6, 7], illetve a hétköznapi életben, a médiában gyakran megjelenő fogalmak köre sokszor a hozzáértés érzetét keltik [4], de azok téveszméken, hibás ismereteken alapulnak [8]. A tantervi követelményeknek köszönhetően vannak ismereteink arról, hogy mely fogalmakkal és tényekkel kell tisztában lenniük napjainkban a kárpátaljai iskolásoknak [9, 10], amely ismeretekkel, feltételezésünk szerint a térség felnőtt lakossága is rendelkezik.

Célkitűzés. Kutatásunk során szeretnénk feltérképezni, hogy a Tiszapéterfalvai kistérség magyar ajkú lakossága körében mennyire ismertek a gazdaságföldrajzi definíciók és azok jelentése, hangsúlyt helyezve azon fogalmakra inkább, amelyekkel a mindennapi élet során is találkozhatnak a megkérdezettek.

Adatbázis és módszerek. A Tiszapéterfalvai kistérség lakossága körében végzett gazdaságföldrajzi fogalmakkal kapcsolatos ismeretek felméréséhez a kérdőívezés módszerét választottuk, mivel így egységesen tudtuk megvizsgálni a kapott válaszokat, valamint a kitöltők számára is sokkal komfortosabb volt és szívesebben kezdtek bele, ellentétben az interjú adásával. A lekérdezés során az egyszerű véletlen mintavételt alkalmaztuk. Az általunk vizsgált régió 16 települést foglal magába, amiből mi 13-ban végeztünk kutatást (1. táblázat). Ennek oka, hogy a felmérésünket magyar ajkú lakossággal

rendelkező községekben végeztük. Ebben azt esetben minden olyan falut magyarok által lakottnak tekintettünk, ahol a 2001-es népszámlálási adatok tükrében a magyarság száma eléri a 100 főt [11]. Emiatt 3 település kiesett a kutatásunk látószögéből.

1. táblázat

A Tiszapéterfalvai kistérség állandó lakosságának és magyar lakosságának száma a népszámlálási adatok alapján [11]

Település név	Állandó lakosság (2001)	Magyarság (2001)
Akli	366	350
Aklihegy	611	597
Batár	924	882
Csepe	1943	1110
Csomafalva	528	70
Feketeardó	2232	715
Fertősalmás	1070	989
Forgolány	890	861
Hömlőc	715	16
Nagypalád	1824	1773
Nevetlenfalu	1632	1401
Szőlősgyula	1421	1360
Tiszabökény	2216	2144
Tiszahetény	753	22
Tiszapéterfalva	2016	1937
Újakli	314	215
Összesen	19455	14442

A kérdőíveket papíron állítottuk össze, és lekérdezésük is személyes megkereséssel történt. A kistérségi központtól távolabb fekvő településeken helyi kérdezőbiztosokat vontunk be, akiket előzőleg tájékoztattunk a lekérdezés menetéről. A személyes megkereséssel az volt a célunk, hogy a megkérdezettek válaszai a lehető leghitelesebbek legyenek, elkerülve azt, hogy a válaszolók a kérdőív kitöltése során valamilyen segédeszközhasználatnak. A kérdőívben szereplő fogalmak meghatározásához több földrajzi fogalomtár is áttekintésre került, ilyenek voltak Izsák Tibor [12], Makádi Mariann [13], Siskáné Dr. Szilasi Beáta [14] vagy Balogh László [15] munkái. Annak kiválasztásához, hogy mely fogalmak kerüljenek be a kérdőívbe, a jelenlegi ukrainai, magyar nyelven is elérhető 9. és 10. osztályos földrajz tankönyveket [16, 17] és tanterveket [9, 10] vettük alapul, ami témakörönként egy-két definíciót jelent.

A kérdőív terjedelme 4 oldal, 24 kérdést tartalmaz, melyek között vannak feleletválasztós, zárt végű és vegyes kérdések egyaránt. Utóbbi olyan kérdéseket takar, ahol a megadott válaszlehetőségek mellett szerepel az EGYÉB opció is, ahol a kitöltő saját válaszát írhatja le, valamint van közöttük rövid, nyílt végű kérdés is, amelyre a lekérdezettnek rövid választ kell adnia [18].

A kérdőív első 4 kérdése a válaszadó szociodemográfiai adatait rögzíti (nem, lakóhely, életkor, iskolai végzettség). Ez után a vegyes típusú kérdések jönnek, majd 20 darab feleletválasztós kérdés következik, ezek egyszerű választásos feladatok három válaszlehetőséggel, melyből csak egy helyes.

Eredmények. A felmérés a 2025. április 1. – április 30. közötti időszakban történt, mely során 89 kérdőív került kitöltésre a válaszadók személyes megkeresése által vagy kérdezőbiztosok segítségével. A kérdőívet 49 nő (55,1%) és 40 férfi (44,9%) töltötte ki. Minden településen sikerült mindkét nem képviselőit megkérdeznünk, de nem minden korosztályból (2. táblázat). A női válaszadók kicsivel több aránya azzal magyarázható, hogy közülük többen voltak nyitottak a kérdőív kitöltésére, mint a férfiak.

A megkérdezettek a legmagasabb iskolai végzettség tekintetében hat válaszlehetőség közül tudták kiválasztani a számukra megfelelőt, melyek a következők voltak: általános iskola, középiskola, szakiskola,

technikum, főiskola/egyetem, egyéb. A felsorolt iskolatípusok közül az általános iskola nem zárul érettségi vizsgával.

A kapott eredmények alapján a minta 1/3-a rendelkezik középiskolai végzettséggel, és ezek közül a nők aránya 2/3. Ettől egy kicsit kisebb arányban jelennek meg a felsőfokú végzettséggel rendelkezők, közöttük szintén a nők vannak többségben, ellenben a technikumot végzetek 3/4 része férfi. Legkevesebben, a megkérdezettek tizede jelölte meg a szakiskolát, 1 hölgy pedig az általános iskolát legmagasabb iskolai végzettségként.

A felmérés következő lépéseként rákérdeztünk arra, hogy a kitöltő a mindennapi élete során találkozik-e és hol gazdaságföldrajzi fogalmakkal? A megkérdezett személyek 60%-a (53 fő) a saját elmondása szerint találkozik velük a mindennapokban. A *nem tudom* lehetőséget 20 személy választotta (22,5 %), valamint 16 személy (18 %) gondolta úgy, hogy a mindennapi életben nem találkozik gazdaságföldrajzzal kapcsolatos fogalmakkal. Amennyiben a kérdőívet kitöltő személy igennel válaszolt, meg kellett neveznie legalább kettő olyan helyzetet a mindennapokban, ahol hallja/hallotta már ezeket a fogalmakat. Ezt a nyílt végű kérdést 51 személy válaszolta meg, melyre eltérő válaszok születtek. Leggyakrabban a televíziót, a rádiót, a különböző közösségi médiás felületeket, valamint a híradót nevezték meg válaszukban, de voltak, akik a tanulmányaik során találkoztak

2. táblázat

A válaszadók nemének megoszlása korcsoportokon belül (saját szerkesztés)

	18–25	26–45	46–65	65+	Összesen
Nők	19	14	11	5	49
Férfiak	8	8	17	7	40
Összesen	27	22	28	12	89
%-ban kifejezve	30,3 %	24,7 %	31,5 %	13,5 %	100 %

3. táblázat

A válaszadók legmagasabb iskolai végzettségének számbeli értékei (saját szerkesztés)

	Legmagasabb iskolai végzettség				
	Főiskola/Egyetem	Technikum	Szakiskola	Középiskola	Általános iskola
Nő	16	5	7	20	1
Férfi	12	14	3	11	0
Összesen	28	19	10	31	1
%-ban kifejezve	31,5%	21,3%	11,2%	34,8%	1,1%

ilyen fogalmakkal, vagy egy cikk, újság, esetleg könyv olvasása során. Érkezett olyan válasz is, mely szerint a kitöltő a barátaival való kommunikálás idején, vagy a gyermekeitől hallott róluk, illetve a boltban, esetleg munkahelyén találkozott velük.

A kérdőív következő és egyben utolsó szakaszában 20 fogalomra kérdeztünk rá zárt végű kérdések formájában. Ennek eredményeit a helyes válaszok száma és nem szerinti megoszlása tekintetében a 4. táblázatban foglaltuk össze. Ebből láthatjuk, hogy a legtöbben a *valuta* fogalmát ismerik, 79 személy jelölte be jól az ehhez tartozó helyes meghatározást. Szintén magas, 70 % fölötti arányban ismerik a *globalizáció*, a *kamat*, az *infláció* és a *gabonatermesztés* fogalmakat. Az első négy fogalom ily mértékű ismerete véleményünk szerint azzal magyarázható, hogy ezek napi szinten jelen vannak a hírközlésben vagy a közösségi média különböző felületein, a *gabonatermesztés* fogalmának magas fokú ismerete pedig kapcsolatba hozható a vizsgált terület településeinek gazdasági szakosodásával.

A legkevesebb helyes választ, mindössze 20-at az *ipari központ* fogalmára adták, ami a válaszadók 31,4%-nak felel meg. További négy esetben fordul még elő az, hogy a válaszadók kevesebb, mint fele tudta a helyes választ: *a kooperáció, a szekunder szektor, a primer szektor és az export* fogalmak tekintetében. Meglátásunk szerint ennek oka abban keresendő, hogy ezek a fogalmak nincsenek olyan mértékben jelen a mindennapokban, mint az előzőek, ismeretük elmélyítése inkább az iskolai tanórákhoz köthető, így a köztudatba is kevésbé rögzültek.

A helyes válaszok számának nemek szerinti megoszlása tekintetében elmondható, hogy a nők esetenként is, és átlagosan is több helyes választ adtak a kérdésekre, mint a férfiak. Itt viszont figyelembe kellett vennünk azt a tényezőt, hogy a kérdőívet kilencvel több nő töltötte ki, mint férfi. Ezért megvizsgáltuk a helyes válaszok arányát a kitöltők nemenkénti számához viszonyítva is. A számítás azt mutatja, hogy ugyan csökkent a jó válaszok aránya közötti különbség a nők és férfiak között, sőt,

4. táblázat

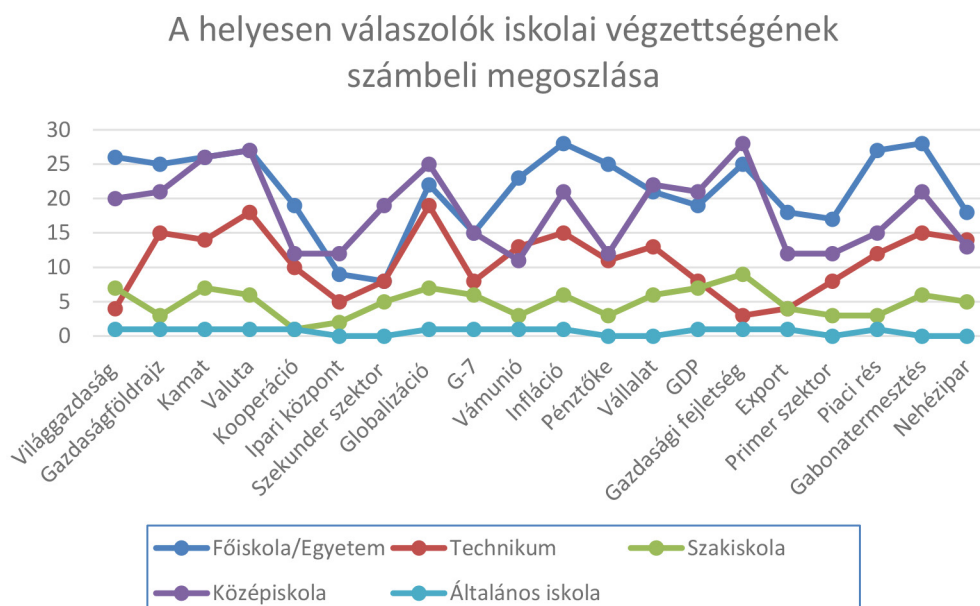
A megkérdezett fogalmakra kapott helyes válaszok száma (saját szerkesztés)

Fogalom	Helyes válaszok száma (összesen)	Helyes válaszok száma (Nők)	Helyes válaszok száma (Férfiak)	Megkérdezett nők helyes válaszainak aránya	Megkérdezett férfiak helyes válaszainak aránya
Világ gazdaság	58	34	24	69 %	60 %
Gazdaság földrajz	65	37	28	76 %	70 %
Kamat	74	41	33	84 %	83 %
Valuta	79	42	37	86 %	93 %
Kooperáció	43	24	19	49 %	48 %
Ipari központ	28	17	11	35 %	28 %
Szekunder szektor	40	24	16	49 %	40 %
Globalizáció	74	42	32	86 %	80 %
G-7	46	30	16	61 %	40 %
Vámunió	51	29	22	59 %	55 %
Infláció	71	39	32	80 %	80 %
Pénztőke	51	28	23	57 %	58 %
Vállalat	62	36	26	73 %	65 %
GDP	56	32	26	65 %	65 %
Gazdasági fejlettség	66	40	26	82 %	65 %
Export	39	24	15	49 %	38 %
Primer szektor	40	23	17	47 %	43 %
Piaci rés	58	33	25	67 %	63 %
Gabonatermesztés	70	39	31	80 %	78 %
Nehézipar	50	28	22	57 %	55 %
ÁTLAGOSAN	56	32	24	66 %	60 %

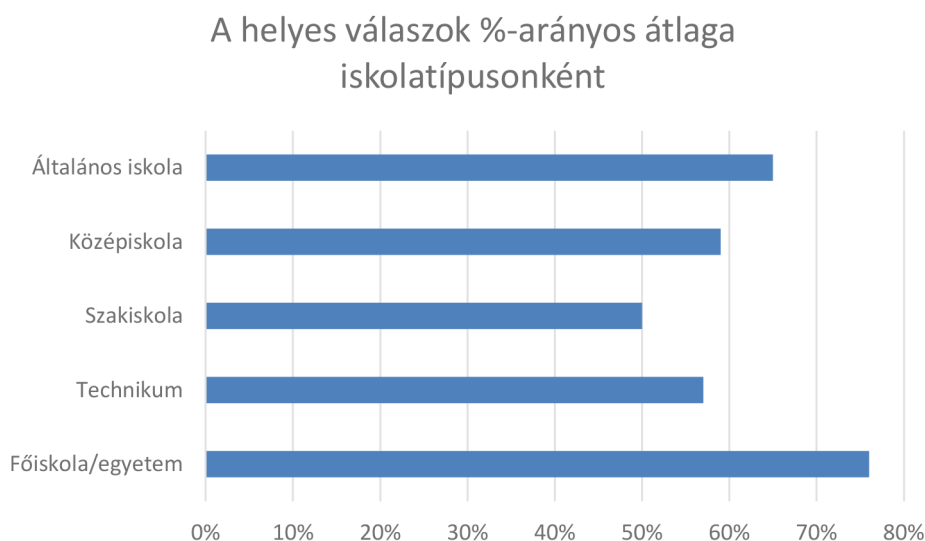
a valuta fogalmát 7%-al több férfi tudta, mint nő, de összességében elmondható, hogy a nők több jó választ adtak a felmérés során.

A helyes választ adók legmagasabb iskolai végzettségét figyelembe véve a következő eredmények születtek: a legtöbb jó választ azok adták, akik egyetemet/főiskolát végeztek, majd utánuk a középiskolát végzettek következnek, akik helyes válaszaik számával nem csak megközelítik, de a *globalizáció* és a *gazdasági fejlettség* fogalmak ismeretének terén meg is előzik a felsőfokú végzettségűeket. A legkevesebb jó válasz a szakiskolát és az általános iskolát végzettek köréből érkezett (1. ábra).

Mivel azonban a megkérdezettek körében nem egyforma számban voltak jelen a különböző végzettségű személyek (3. táblázat), és ezek az értékek nagy eltérést mutatnak, célszerűnek láttuk kiszámolni a helyes válaszok arányát a különböző iskolai végzettségűek számához viszonyítva (2. ábra). Számításaink azt mutatják, hogy ebben az összefüggésben is a főiskolát/egyetemet végzettek adták a legtöbb helyes választ, az esetek 76%-ban válaszoltak jól. Az az egy személy, aki legfelső végzettségként az általános iskolát jelölte meg, az esetek 65%-ban jó választ adott. Őt a középiskolát és technikumot végzettek követik, akik

1. ábra. A helyes választ adók iskolai végzettségének számbeli megoszlása (saját szerkesztés)

2. ábra. A helyes válaszok %-arányos átlaga iskolatípusonként (saját szerkesztés)

a kérdések 59- és 57%-át válaszolták meg helyesen. A szakiskolát végzettek mindössze a kérdések felre adtak jó választ. A középiskolai végzettséggel rendelkezők helyes válaszainak viszonylag magas aránya azzal indokolható, hogy közülük néhányan még tanulmányokat folytatnak jelenleg is.

Következtetések. Az elvégzett vizsgálat során arra a következtetésre jutottunk, hogy a Tiszapéterfalvai kistérségben élő magyar ajkú lakosság többségében (néhány fogalom

kivételével, mint kooperáció, szekunder szektor, primer szektor, export és ipari központ) ismeri a gazdaságföldrajzi fogalmakat. Ugyan nem figyelhető meg számottevő különbség a női és a férfi válaszadók ismeretének mértékében, de a nők körében magasabb a helyes válaszok aránya. Az általunk vizsgált fogalmak ismeretének szintjét olyan tényezők is befolyásolják, mint a közösségi médiában való előfordulásuk, vagy a megkérdezettek iskolai végzettsége.

Irodalom

1. Homoki Erika. Földrajzi Ki mit tud, avagy egy 2015-ben végzett mérés eredményei. In: Magyar Földrajzi Napok 2016: konferenciakötet (szerk.: Pajtókné Tari Ilona és Tóth Antal). Eger, Magyar Földrajzi Társaság, Agria Geográfia Alapítvány, Eszterházy Károly Egyetem. 2016. 894–901. URL: <https://m2.mtmt.hu/api/publication/3266864>
2. Holló Cs. A túlzott digitális eszközhasználat fontosabb jellemzői és oktatási vonatkozásai. In: InfoDidact'2023. Webdidaktika Alapítvány. 2024. 45–63.
3. Andok Mónika. Digitális médiahasználati trendek és hatásai a fiatalok körében. In: *Digitális kommunikáció és tudatosság* (szerk.: Balázs László). Hungarovox Kiadó, Budapest. 2021. 81–92.
4. Homoki Erika, Sütő László. A földrajz tantárgy megítélése – a hétköznapi földrajzelemek vizsgálata egy felmérés tükrében. In: *Földrajzi Közlemények*, 132. évf. 2. Magyar Földrajzi Társaság, Budapest. 2011. 135–145.
5. Dobos A., Homoki E., Sütő L. Kérdőíves vizsgálat a földrajzi ismeretek mindennapi használatáról országos szinten és az egri környezettan hallgatók körében. In: *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis, Sectio Pericemonologica*, 2010. 36 (4). 21–33.
6. Lupher-Juhász E. A táj ismeretének kérdőíves felmérése két debreceni iskolában. In: *Néprajzi Látóhatár* (szerk.: Keményfi R.). Kapitális Kft. 2022. 151–169.
7. Simonyi S. Földrajzi tudás mérése, egy diagnosztikus teszt eredményei. *Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio paedagogica*. 2021. 44. 123–133.
8. Kádár Anett. Általános és középiskolás tanulók földrajz tantárgyhoz köthető tévképzetei. Doktori (PhD) értekezés. Szegedi Tudományegyetem, Földtudományok Doktori Iskola. 2019. dissertation kadar anett.pdf Letöltés ideje: 2025.11.04.
9. Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma. Földrajz tanterv a 10–11. évfolyam számára. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>. Letöltés ideje: 2025.02.18.
10. Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma. Modell tantervek az Új Ukrán Iskola 5–9. osztálya számára. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>. Letöltés ideje: 2025.02.18.
11. Molnár József, Molnár D István. Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében (pp. 83–84). A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség Tankönyv- és Taneszköztanácsa, Beregszász. 2005. 116 p.
12. Izsák Tibor. Természetföldrajzi fogalmak szótára. Tankönyv- és Taneszköztanács Sokszorosító Műhely, Beregszász. 2004. 46 p.
13. Makádi M. Földrajzi fogalomtár: A földrajztanításban használt legfontosabb földrajzi fogalmak. ELTE TTK FFI, Budapest. 2022. 118 p. DOI: 10.21862/978-963-284-739-9
14. Siskáné Szilasi B. Gazdaságföldrajzi tansegédlet: Általános gazdaságföldrajz 1–2. tárgyhöz, felzárkóztató órákhoz. Miskolci Egyetem. 2015. 27 p. URL: https://foldrajz.uni-miskolc.hu/files/18508/Gazdasagfoldrajz_tansegedlet.pdf Letöltés ideje: 2025.02.16.
15. Balogh L. Természetföldrajzi fogalmak. Glória Kiadó, Debrecen. 1998. 98 p.
16. Bojko V. M., Miheli Sz. V. Földrajz. 9. osztály. Szvit Kiadó, Lviv. 2017. 272 p.
17. Bojko V. M., Brajcssevszkij J. Sz., Jacenko B. P. Földrajz. 10. osztály. Bukrek Kiadó, Csernyivci. 2024. 260 p.
18. Falus I., Ollé J. Statisztikai módszerek pedagógusok számára. Okker Kiadó, Budapest. 2000. 372 p.

References

1. Homoki, E. (2016). Geographical Who knows what, or the results of a survey conducted in 2015. In: *Hungarian Geographical Days 2016: conference volume* (edited by Pajtkóné Tari, I. and Tóth, A.) (pp. 894–901). Eger, Hungarian Geographical Society, Agria Geography Foundation, Eszterházy Károly University. Retrieved from: <https://m2.mtmt.hu/api/publication/3266864>.
2. Holló, Cs. (2024). Main characteristics and educational implications of excessive digital device use. In P. Szilávi L. Zsakó (Eds.), *InfoDidact'2023* (pp. 45–63). Webdidaktika Foundation.
3. Andok, M. (2021). Digital media usage trends and their effects among young people. In L. Balázs (Ed.), *Digital communication and awareness* (pp. 81–92). Hungarovox Publishing.
4. Homoki, E., Sütő, L. (2011). The perception of the geography subject: An examination of everyday geographical elements through a survey. *Hungarian Geographical Bulletin*, 132 (2), 135–145. Hungarian Geographical Society, Budapest.
5. Dobos, A., Homoki, E., & Sütő, L. (2010). *A questionnaire-based survey on the everyday use of geographical knowledge at the national level and among environmental science students in Eger*. Eszterházy Károly College; Nyíregyháza College.
6. Lúphér-Juhász, E. (2022). A questionnaire-based survey on the knowledge of landscape in two schools in Debrecen. In R. Keményfi (Ed.), *Ethnographic Horizon* (pp. 151–169). Kapitális Ltd.
7. Simonyi, S. (2021). Measuring geographical knowledge: Results of a diagnostic test. *Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio paedagogica*, 44, 123–133.
8. Kádár, A. (2019). *Misconceptions related to the subject of geography among primary and secondary school students*. Doctoral dissertation, University of Szeged, Doctoral School of Earth Sciences. Retrieved November 4, 2025, from: [dissertation_kadar_anett.pdf](#).
9. Ministry of Education and Science of Ukraine (2022). Geography curriculum for grades 10–11. Retrieved February 18, 2025, from: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
10. Ministry of Education and Science of Ukraine (2022). Model curricula for grades 5–9 of the New Ukrainian School. Retrieved February 18, 2025, from: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
11. Molnár, J., Molnár, D. I. (2005). *The population and Hungarian community of Transcarpathia in the light of census and demographic data*. Transcarpathian Hungarian Pedagogical Association, Textbook and Teaching Aids Council.
12. Izsák, T. (2004). *Dictionary of physical geography terms*. Textbook and Teaching Aids Council Reproduction Workshop.
13. Makádi, M. (2022). *Glossary of geography: The most important geographical concepts used in geography teaching*. ELTE Faculty of Science, Institute of Geography and Earth Sciences.
14. Siskáné Szilasi, B. (2015). *Economic geography study guide: For the courses General Economic Geography 1–2 and remedial lessons*. University of Miskolc.
15. Balogh, L. (1998). *Concepts of physical geography*. Glória Publishing.
16. Bojko, V. M., Miheli, Sz. V. (2017). *Geography. Grade 9*. Svít Publishing.
17. Bojko, V. M., Brajcsevszkij, J. Sz., Jacenko, B. P. (2024). *Geography. Grade 10*. Bukrek Publishing.
18. Falus, I., Ollé, J. (2000). *Statistical methods for teachers*. Okker Publishing House, Budapest.

Стаття надійшла до редакції 25.10.2025

Стаття прийнята 12.11.2025

Статтю опубліковано 22.12.2025